

□ หน่อไม้ฝรั่ง

(*Zizania latifolia turcz*)

ผมได้เคยเขียนชักชวนให้ชาวไร่ ชาวนา ปลูกหน่อไม้ฝรั่งตระกูลหญ้า ที่มีชื่อในทางวิทยาศาสตร์ว่า *Zizania latifolia turcz* และมนุษย์เรานำเอาโคนต้นอ่อนของมันมาปรุงอาหารรับประทาน ไม่ว่าจะเอา มันคั้ม มันต้ม แกงจืด หรือคอง น้ำเกลือบรรจุกระป๋อง เป็นอุตสาหกรรม เพื่อเก็บเอาไว้รับประทานนานๆ ล้วนแต่มีรสชาติอร่อยทั้งนั้น และได้ทำการช่วยผู้ให้ชาวไร่ ชาวนา รู้จักปลูกกัน ให้ชาวเมืองรู้จักรับประทานกัน มาตั้งแต่ปี 2515

และบัดนี้ หน่อไม้ฝรั่งเป็นที่รู้จักกันทั่วไป ซึ่งเมื่อก่อนนั้น รู้จักกันในวงแคบแคบที่ภูเก็ต ที่เรียกว่า "กะเบ็็ก" และทางเชียงใหม่ เชียงราย เรียกหน่อไม้ฝรั่งจีนเรียกว่า "กาแปะซุง"

ก่อนนี้ภาคกลางก็มีการปลูกกันเป็นอาชีพแล้ว แถวหนองจอก มีนบุรี อำเภอสสามพราน จังหวัดนครปฐม อ. บ้านแพ้ว จ. สมุทรสาคร อ. กำเนิดสะทก จ. ราชบุรี ฯลฯ

อาชีพนี้ ง่าย-ไม่ยุ่งยาก ขอนำเอาเรื่อง หน่อไม้ฝรั่ง หรือ กะเบ็็ก นี้มาขยายให้อีกครั้ง เพราะพืชชนิดนี้ ถ้ามองดูผิว ๆ แล้วคล้ายกับหญ้า ขึ้นอยู่เป็นกอ ๆ กอใหญ่ ใบคล้ายกับใบอ้อย กอหนึ่ง ๆ มีอยู่ในราว 20 ถึง 30 ก้าน ก้านสูงในราว 1 เมตร ถึง 2 เมตร ก้านจะอวบอ้วนใหญ่โตขึ้นอยู่ด้วยความอุดมสมบูรณ์ของดินและน้ำที่หล่อเลี้ยงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเป็นพืชที่ขึ้นอยู่ในน้ำ ถ้าขาดน้ำก็ตาย

การปลูกหน่อไม้ฝรั่งนั้น ง่ายกว่าปลูกข้าว เลือกเอานาที่ลุ่ม มีน้ำขังตลอดทั้งปี ระบายน้ำดีในราว 1 สอก ทำการไถ คราด ทำเทือกทิ้งเอาไว้ให้หญ้าเน่า และปล่อยให้หญ้าเน่าในนาใส ปราศจากกระดูก กิ่งปลูกหน่อไม้ฝรั่ง ใช้วิธีปักดำเหมือนกับทำนาข้าว

พันธุ์หน่อไม้ฝรั่ง ที่จะนำมาปักดำนั้น ถอนออกมาจากกอใหญ่ ๆ แยกเลือกเอาแขนงงาม ๆ คัดใบให้เหลือความยาวของต้นกล้าประมาณ 1 สอก ดำลงไปกอละสองสามต้นระยะระหว่างกอควรจะให้ห่างกันประมาณ 1 วา ทางปลูกนิยมทำในระหว่างเดือน พฤษภาคม-มิถุนายน เมื่อบักดำเสร็จแล้ว ก็จะต้องรักษาระดับน้ำเอาไว้ อย่าให้น้ำท่วมออก เพราะถ้าน้ำท่วมออกจะเน่าตาย นอกจากนี้ก็คอยกำจัดวัชพืชให้ ไล่ปุ๋ยออก ปุ๋ยหมักลงไปหรือจะใช้ ปุ๋ยนา สูตร 16-20-0 เพื่อจะได้เร่งให้งอกงามเร็วขึ้น

เมื่อบักดำได้สองเดือนแล้วก็ควรทำความสะอาดกอหน่อ

ไทนที่ไม่แข็งแรงก็ตัดทิ้งออกไป คัดเอาแต่หน่อที่สมบูรณ์ไว้ เหลือเอาไว้กอละ 10 ก้าน ถึง 12 ก้านก็พอ เมื่อปลูกได้สักสามเดือนก็จะเริ่มทันได้

เวลาตัดกัน จะต้องเลือกเอาต้นที่อวบอ้วน ซึ่งผู้ที่เคยปลูกหน่อไม้ฝรั่งมักจะบอกว่าเลือกเอาต้นในกอที่กำลังตั้งท้องอ่อน ๆ ก็คือออกมาแล้วดอกบานใบออก เวลาตัด ก็ตัดเอาตรงโคนท้อง 1-2 ข้อ แล้วมัดส่งขายตลาด การเก็บต้นกะเบ็็ก ต้องเก็บทุก ๆ วัน หนึ่งกอจะเก็บได้ประมาณ สามสี่วันต่อวัน ระยะที่เก็บหน่อได้มาก คือระยะเดือนที่ 4 หรือเดือนที่ 5 หลังจากนั้นก็จะลดลงเรื่อย ๆ และไม่สามารถเก็บได้ต่อไป จำเป็นจะต้องรื้อทิ้งปลูกใหม่

เนื้อที่ 1 ไร่ จะปลูกหน่อไม้ฝรั่งได้ประมาณ 420 กอ ในหนึ่งกอ จะเก็บหน่อได้ประมาณ กอละ 50-60 หน่อ ดังนั้น หนึ่งไร่จะได้หน่อไม้ฝรั่ง ในราว 2,100 หน่อถึง 2,600 หน่อ ราคาส่งตลาดหน่อละ 50 สต. ไร่หนึ่งจะทำเงินได้ ตั้งแต่ 1,050 บาท ขึ้นไปจนถึง 1,300 บาท แต่ทางแถบมีนบุรี หนองจอก เขาปลูกขายได้ราคาที่ดีขึ้นว่าเนื้อที่หนึ่งไร่ ทำเงินได้สองหมื่นบาท

เรื่องราวของหน่อไม้ฝรั่ง   บัณฑิตศูนย์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

กันมาก และเป็นต้นใจปลูกของเกษตรกรทั่วไป เพราะตลอดมาในดินและน้ำที่หล่อเลี้ยงเป็นอาชีพของชาวไร่ ชาวนาอยู่ขณะนี้.